

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji
5. april - 18. april 2024. godine

Sloboda izražavanja

Novinarima/kama zabranjeno da postavljaju pitanja

Na konferenciji za medije Ministra spoljnih poslova u tehničkom mandatu, Ivica Dačića i predsedavajućeg OEBS-a, Jan Borga, novinarima/kama bilo je zabranjeno da postavljaju pitanja. Pitanja koja se tiču preporuka koje je kancelarija OEBS-a, ODIHR, dala Srbiji za unapređenje izbornih uslova stoga nisu mogla biti postavljena, a javnost je ostala uskraćena informacija o dosadašnjem (ne)činjenju institucija po tom pitanju kao i odnosu međunarodnih tela prema do sada preduzetim koracima Srbije ka unapređenju izbornih uslova. Sprečavanje novinara/ki da na konferenciji za medije postavljaju pitanja predstavlja grubo kršenje slobode izražavanja.

Novinar udaljen sa sednice

Novinar Bujanovačkih Nikola Stevanović, udaljen je sa sednice Štaba za vanredne situacije u tom gradu, uz obrazloženje da je sednica zatvorena za javnost, iako se na njoj govorilo o temi od javnog značaja, a to je požar koji je izbio na deponiji i koji je trajao više dana. Iz Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS) podsetili su da je “diskriminacija novinara i medija zabranjena i zahtevaju da se pristup omogući svim novinarima koji su zainteresovani za praćenje nekog zasedanja”.

Leci bačeni u prostorije Danas-a

Konzervativni pokret “Naši” ubacio je letke u ulaz zgrade redakcije Danas-a. Na lecima su pored Danas-a, targetirani i mediji N1 i Nova S. Ovo nije prvi put da ovaj pokret sprovodi ovakvu akciju. To što ni jednom do sada nisu kažnjeni za ugrožavanje bezbednosti novinara/ki, pruža im osećaj zaštićenosti od strane institucija i daje im podstrek da nastave sa akcijama i targetiranjem kritičkih medija.

Direktor diskriminiše novinare/ke

Direktor Doma zdravlja na Paliluli, Aleksandar Stojanović odbio je da odgovori na pitanja novinarku Nove.rs rekavši da kao jedan od osnivača Srpske napredne stranke neće da daje izjave za ovaj medij. Aleksandar Šapić, predsednik privremenog organa grada Beograda, uveo je praksu otvorenog odbijanja komunikacije sa medijima čija mu se pitanja ne dopadaju, te ne iznenađuje što ovu praksu postepeno sprovode i svi drugi članovi/ce SNS-a, bez obzira što im se novinari/ke obraćaju u vezi sa pitanjima koja su u njihovoj nadležnosti kao javnih funkcionera, a ne kao funkcionera stranke. Bahat odnos prema kritički nastrojenim medijima promovišu najviši državni funkcioneri koji redovno koriste priliku da se obračunaju sa novinarima/kama i da ih tretiraju kao političke protivnike.

Napadnut Dinko Gruhonjić

Novinara i profesora Dinka Gruhonjića je nepoznati muškarac na ulici vređao i pretio fizičkim nasiljem. Napad se dešava nakon orkestrirane kampanje vođene protiv profesora, a organizovane od strane funkcionera vlasti. Do sada su uhapšene samo neke od osoba koje su pretile Dinku, ali i novinarki Ani Lalić. Za sada, niko nije odgovarao za ispisivanje grafita mržnje na ulazu u zgradu gde Gruhonjić živi sa porodicom. Pretnje smrću počele su da stižu i američkom ambasadoru nakon posete Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Verbalni napad na ulici pokazatelj je opasnosti i posledica do kojih javno targetiranje dovodi, te raste opravdan strah za bezbednost Dinka Gruhonjića, ali i drugih novinara/ki koji se nađu na meti predstavnika vlasti.

Istorijski pad demokratije u Srbiji

U izveštaju "Države u tranziciji" Freedom House-a, Srbija je zabeležila "istorijski pad" demokratije među 29 zemalja koje su obuhvaćene istraživanjem. Kao glavni razlozi navode se: nepravilnosti zabeležene tokom izbornog procesa, pad rejtinga nezavisnosti medija i višegodišnje podrivanje nezavisnosti pravosuđa. U izveštaju se navodi da je rejting slobode medija pao zbog "postepene, ali očigledne dominacije vladajuće stranke u medijima, povećanog ispoljavanja neprijateljstva i finansijskog pritiska na nezavisne novinare/ke i efektivno zauzimanje privatnih i javnih medija od strane države". U izveštaju je Srbija klasifikovana kao hibridni režim, koji je na putu da postane polukonsolidovani autoritarni režim. Navedene taktike kojima se vlast služi u gušenju kritike poput kampanja klevete, zastrašivanja i nadgledanja kojem su izloženi nezavisni mediji, civilni sektor i opozicija u Srbiji. Ugrožavanje osnovnih sloboda, na koje domaće organizacije civilnog društva ukazuju već godinama, prepoznaju i međunarodni akteri, no čini se da za sada to nema većeg uticaja na vlast u Srbiji koja nastavlja sa svojim nedemokratskim praksama.